

קניין תורה

יו"ל ע"י ועד מפעל התורה "תורתך שעשועי" ד"ק תולדות אהרן
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עיונים והארות בסדר לימוד ושינון 'עמוד היום' • עמוד הש"ס לשבוע הבעל"ט: בבא מציעא עג. - בבא מציעא עו. • פרשת ויקרא תשפ"ה

לשלח השבת

הצדיק מבערגאס שולח רפואה

לרגל יומא דהילולא
של כ"ק מרן אדמוה"ז ז"ע

עירייה קטנה ושקטה היא 'מוזשאי' במדינת טשעכיי (צ'כיה), נמצאת למרגלות ההרים הקארפאטים, ומוקפת בכרמים הונגריים המפורסמים, שוכנת בסמוך להעיר הגדולה בערעגאסא, אבל קטנה הרבה מהעיר הגדולה 'בערעגאסא', שם גרו עד לפני המלחמה כמה מאות משפחות מישראל, מאידך בעיר מוזשאי גרו שם כמה רק כמה משפחות בודדות, אבל חשובות היו, וידועים ברחבי הונגריא שלפני שנות החורבן כיראים ושלמים, ושמותיהם ידועים בין הקהלות שנספו במלחמה.

בין היהודים שגרו במוזשאי היה ידוע איש חסיד ותלמיד חכם מופלג בשם רבי שמעון, שחוץ מהיותו ת"ח ועובד ה', היה גם כן נחשב כאחד הבעל"ב החשובים שבעיר, יהודי נכבד ונשוא פנים, ועשה הרבה חסד צדקה ומעש"ט בעיר. ולצדו גם בניו תלמידי חכמים כולם יראים ושלמים.

במאמר המוסגר חשוב לצייין, כי הרה"ק סאטמאר ז"ע כיהן לתקופה קצרה ברבנות עיר קטנה זו, בהיותו בחור צעיר לימים כבר שבע עשרה שנה בלבד! ומעשה שהיה כך היה: בשנת תרס"ד, בהתקרבו לגיל י"ז, היה אביו הקדושת יו"ט' נבון מאד האריך יפטר ויאל"ש מהצבא, ועלה ברעיונו לחפש לו מקום רבנות, כך לא יצטרך לשרת לצבא, וניצלו תושבי מוזשאי לנצל את ההזדמנות והכתירוהו לרב העיר. למעשה לא התיישב בפועל במוזשאי, שהיה יישוב קטן ולא היה שם מקום פרנסה, אבל אנשי העיר מוזשאי ראו לעצמם זכות גדולה שהוא נושא על ראשו כתר הרבנות דמוזשאי והיו מקושרים אליו בלב ונפש, וכל ענייני העיר היו נחתכים על פיו, והשגיח בעניני פקחא על כל הנעשה בכל גלילות מוזשאי, ואף היה רגיל לבקר שם פעם או פעמיים בשנה ולפעמים עשה את שבתו במוזשאי, ואז היו מתאספים אנשים רבים מכל המדינה לחוות בנוגע עבודתו הקדושה.

|||

השם 'בערעגאסא' מצלצל היטב באוזנינו, הן מהיותו קטנים המוטלים בעריסה שמענו למכביר עובדות והנהגות בעבודתו הנפלאה של עיר וקדיש מלאך ה' צבקות כ"ק מרן רבינו הקדוש ז"ע, ששכן כבוד כמה שנים בעיר הוזה, והקיים שם 'חבריא' לשם ולתפארת.

ארבע שנים שכן רבינו בעיר הוזה שבמדינת טשעכיי, משנת תרצ"ו

שערים המצויינים בהלכה

נערך ע"י הרה"ג ר' נתן גוטליב מו"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

בנושא: מה יעשה בעל נפש לקיים סעודה שלישית בשבת ערב פסח

מנהגו של התנ"א רשב"י ע"ה:

איתא בבוה"ק (פ' אמור צה.) שאם חל ערב פסח בשבת אין יכולין לקיים סעודה שלישית.

כיון שאין יכולין לקיים הסעודה אלא בפת בלבד.

ומבואר שם בבוה"ק, 'אמר רבי אבא, הכי הוה עביד רבי שמעון, מסדר פתוריה [מסדר שלחנו], ואשתדל במעשה מרכבה [ועוסק במעשה מרכבה], והוה אמר הא סעודתא דמלכא' [ואומר זה סעודת שלישית].

שכיון שאין יכולין לקיים סעודה שלישית, היה נוהג רבי שמעון לסדר שלחנו ולעסוק עליו בסודות התורה ומעשה מרכבה, ואומר כוונתו לקיים על ידי זה מצות סעודה שלישית ^א.

הגר"א מבאר דעת הוזה"ק:

ובביאור הגר"א (ס' תמה) מבאר כוונת הוזה"ק שלדעת רבי שמעון לא שייך לקיים הסעודה בפירות או בשר ודגים רק בפת בלבד, ודלא כמבואר בשו"ע (ס' רצא סעיף ה, וס' תמד סעיף א) שבשעת הדחק אפשר לקיים סעודה שלישית בפירות או בשר ודגים ^ב.

ולכן היה עוסק בתורה כדי לקיים מצות סעודה שלישית.

לקיים הסעודה גם על ידי לימוד התורה:

והנה אף שהלכה למעשה אנו סומכין על דברי השו"ע לקיים הסעודה בבשר ודגים או פירות.

מכל מקום משמע בשל"ה הקדוש (מס' פסחים פ' נר מצוה אות ב) שבעל נפש יזהר גם לצאת שיטת רשב"י ולימוד קצת על שולחנו, ויאמר שרוצה לצאת בלימוד זה מצות סעודה שלישית על דעת רשב"י ^א.

והעתיקו המגן אברהם (ס' תמד ס"ב) להלכה.

ומי הוא שידמה בעסק תורה לרשב"י ז"ל:

אבל פשוט שאין זה רק להוספה, ואין יכולין לסמוך על דברי תורה בלבד, כי מי יכול לדמות עצמו להתנ"א רשב"י ע"ה.

וכמו שכתב במטה אפרים (ס' תקצו סעיף ד) לענין ר"ה שחל בשבת שאם אין יכול לאכול פת בסעודה שלישית כיון שמתאחרים בתפלה, יאכל פירות לקיים סעודה שלישית, אבל אין לקיים הסעודה על ידי דברי תורה בלבד.

ומבאר שם באלף למטה בזה"ל. עיין מג"א סימן תמ"ד כתב בשם הוזהר שרשב"י עסק בתורה במקום סעודה ג' ע"ש, ומי הוא שידמה בעסק תורה לרשב"י ז"ל, עכ"ל.

א. והבן איש חי בשורת רב פעלים (ויד סי' נה) נשאל על מה שהעיר רשב"י שמעולם לא ביטל ג' סעודות בשבת, הלא כשהתחבא מהמלכות כמעת צורים, נתבטל אז מסעודת שבת. וכתב לתרץ, שהיה עוסק אז במעשה מרכבה לקיים סעודה שלישית, וכמו שהיה נוהג בערב פסח שחל בשבת. ע"ש.

ב. בס' רצא (סעיף ה) הביא המחבר שיש אומרים שירוצאן סעודה זו בפירות.

וכן בס' תמיד (סעיף א) כתב הרמ"א שכיון שאין יכולין לקיים בפת, סומכין על הדריעה שמקיימין הסעודה בפירות או בשר ודגים.

ג. וכתב שם ח"ל, ונוכל לומר דרך רמז, שישלים סעודה זו במיני תרגומא, בלימוד תורה, מלשון תרגומא אבני אלכא דרבא כו', שהוא לתרגם דברי תורה וסודותיה מעניינים של יום. עכ"ל.

והוזהר על פי דברי הר"ן (שבת מה) שכתב שיכולין לקיים סעודה שלישית במיני תרגומא, והעתיקו הבי"י (ס' רצא).

תלמידי וחסידיו כ"ק רבינו שליט"א
אינם מסוגלים לעלות על יצועם
לפני שילמדו את 'עמוד היום'
גם בליל
בדיקת חמץ!

השיעור המרכזי בליל בדיקת חמץ
יתקיים כמו בעשרים השנים האחרונות
בשעה 9:30 בדיוק
בבניין בית המדרש

קבע לך מראש זמן עם
החברותא שלך ביום עמוס זהו

א רודהיע שעה

שיטת החתם סופר בזה:

והנה מצינו להחתי'ס בחידושי (פסחים ג.) שכתב שאם אחד אין לו פירות או בשר ודגים לקיים בו מצות סעודה שלישית, מותר לו לאכול מצה לסעודה שלישית עד שעה עשירית.

והטעם, שסעודה שלישית חיובו מן התורה, ואיסור אכילת מצה בערב פסח הוא רק איסור מדרבנן בלבד, ומצוה דאורייתא דוחה איסור דרבנן, ולכן מקיים סעודה שלישית במצה.

אבל החת'ס סיים דבריו שכיון שיכול לקיים סעודה שלישית על ידי לימוד התורה, וכמו שנהג רשב"י, שוב אין לו היתר לאכול מצה.^ד

ורואין מדברי החת'ס שבשעת הדחק יכול כל אדם לקיים הסעודה על ידי לימוד התורה וכמו שנהג הרשב"י.

דעת החת'ס שסעודת שבת דוחה איסור אכילת מצה בערב פסח:

ואגב יוצא חידוש מדברי החת'ס לענין מי שאין יכול לקיים סעודת שחרית רק על ידי מצה בלבד, שאוכל מצה כשירה לסעודת שחרית, שמצות סעודת שבת דוחה איסור אכילת מצה בערב פסח.^ה והג"ר אלחנן היילפרין זצ"ל בשו"ת שדה אלחנן (ח"א סי' סט) פסק שיש לנהוג הלכה כדעת החת'ס.^ו

ובשו"ת בצל החכמה (ח"ג סי' קיא) הביא שנחלקו הפוסקים בזה, ושב ואל תעשה עדיף.

הקם מאוחר בערב שבת שחל בפסח האם מותר לאכול מצה לסעודת שחרית:

ונוגעת שאלה זאת למעשה במי שנתאחר וכשגמר תפלתו כבר עבר סוף זמן אכילת חמץ, ואין לו מצה מבושלת (שמפני שאין יוצאין בה מַצַת מצה, אפשר להקל ולאכילה בער"פ, כשאין לו לחם אחר) וגם אין לו נכרי שיבשל לו מצה בשבת, האם יאכל מצה כשרה כדי לקיים סעודת שחרית כדעת החת'ס.

ולכאורה עדיף שיטבול המצה במים רותחין של כלי ראשון, ולסמוך על דעת הפוסקים שאין ביטול אחר אפיה כמו שאין ביטול אחר ביטול^ז, ממה שיאכל מצה שאינה מבושלת, שלכל הדיעות אסור לאכלה.

ובפרט שדבר זה שסמך עליו החת'ס שסעודת שבת דאורייתא דוחה איסור אכילת מצה, יש חולקים שאין סעודת שבת רק מצוה מדרבנן.^ח

ד. זיל החת"ס, כיון שיכול ללמוד תורה, יכול לקיימו בדברי תורה כמו שכתב מג"א סי' תמיד (פ"ק), והועיל לקיימו פורתא, לא ידחה אפילו איסור דרבנן, עכ"ל.
ה. ולא שייך לומר שיקיים סעודת שחרית על ידי לימוד תורה, שלא מצינו זאת רק לענין סעודה שלישית ולא בסעודת שחרית.
ו. ובש"ת רבי עקיבא יוסף שלזינגר (פ"ה ס"ו) כתב שיש ראשונים הסוברים שאיסור אכילת מצה הוא רק אחר סוף זמן אכילת חמץ, ולכן יש לסמוך עליהם בשעת הדחק ולאכול מצה עד סוף זמן אכילת חמץ.
ז. כנסת הגדולה (הדפוס סי' ש"ח ס"ט) כתב שמנהג העולם לערות מכלי ראשון על פת וסומכין על המקליין שאין ביטול אחר אפיה, וכן דעת המחבר להלכה, ורק הרמ"א חשש להחמיר, וכתב שהמחמיר תעיב.
ח. ובשו"ע הרב סי' ש"ח (פ"ק ס"ב) כתב שנהגו לכתחילה להחמיר שיש ביטול אחר אפיה עכ"ל, ומשמע שאין זה רק דין לכתחילה.
ט. כמו שכתב בשו"ע הרב סי' רמב (פ"ק ס"א) שלדעת הרמב"ם הוא רק מדרבנן, ובספר זכור לקדשו (ח"ג סי' פ"ה) שיצא עתה לאור האריך להביא כל השיטות בענין עונן שבת האם חיובו מדין או לא.

עד שנת ת"ש, אז הגיע רבינו בשנית לארה"ק, אליבא דאמת ההתיישבות בעיר בערענגסאז לא היתה בתחילה במחשבתו ורצונו של רבינו זוקן ז"ע. שלא מרצונו, ומסיבה כל-שהיא, הגיע לכאן, כשעקר 'הכל-בכל-מכל-כל' מהעיר אסטמאר בה ישב כמה שנים וגלה לבערענגסאז.

אך לא עבר זמן רב, וכבר ראה רבינו את עצת ה' שבדבר הזה, כאשר התקדש שם שמים על ידו בעיר הזאת עוד יותר ויותר, שם קיבץ וריבץ פעלים לתורה ולעבודתה, וקירב כמה וכמה נשמות, שהיו צריכים להתקרב יתירה מזאת, בבערענגסאז היתה לרבינו מנוחה ושלוה, רוגע והרחבת הדעת, בני העיר התנהגו כלפי רבינו בביטול והכנעה יתירה, וגם עמדו לו לסייע ועזרו בהרחבת גבולי הקדושה ע"י ישיבת הבחורים.

|||

נחזור לעיירה הקטנה מוזשאי. אך רחובות בודדות בלבד מוקדשות ליהודים מתוך העיירה קטנה הלוא, אבל כל אחד מבין התושבים חשוב מאד בו בכדי להקדיש עבורו עיירה שלימה, ועתה נשים פנינו ונפנה לרחוב בו גר מיוזענו החסיד ר' שמעון זצ"ל.

לילי הסדר עברו על ר' שמעון בהתרוממות נפלאה, בניו הנשואים חגגו והסבו אצלו, ור' שמעון כשהוא פותח פיו בחכמה בפרט בליל הסדר, כל סביביו מתמלא בהתעלות והתרוממות נפלאה, כמו"כ שאר ימי חג הפסח עברו בהתעלות והתרוממות, כולם מרגישים זאת על ר' שמעון.

אולם, עברו רק ימים אחדים מימי החג הקדושים, והנה ראשו סחרחר עליו, לבו כל עמו, אבריו כבדים עליו, והוא מרגיש עייפות נוראה ואפיסת הכוחות.

באחד הימים הוא ניגש אל זלמן הרופא שבעיירה, הרופא בודק אותו בכליו המיוחדים, והוא מוצא מהר מאד שר' שמעון נחלה במחלת הטיפוס רח"ל, ולמה נקרא שמה טיפוס שהוא מטפס ועולה עד לשערי המוות רח"ל, יחידים ניצולו ממחלה משונה ואורורה זו שהשתוללה בימים ההם, וכן בשנים הללו שלקראת שנת ת"ש הוציא לאור תעלומה מסובכת כל הסיבות וברור כל הרפואות את רפואת האנטיביוטקה, אבל לא היה עדיין מצוי ביד כל רופא ורופא, וכך יצא שמכל מחלה כזו או דלקת הריאות או דומיהם היה אפשר להגיע במקום אם במאוחר לגן-עדן...

המחלה אנושה היא, וכל הרופאים אומרים נואש רח"ל, והימים עוברים והולכים, יום ורודף יום, והמחלה כמותה, מתגברת עליו מיום ליום, וגופו נחלש יותר מיום ליום, עד שכבר היה נוטה וקורב יותר לשערי המוות מלשערי החיים, וכל הרואים אותו מתמלאים רחמנות והרהורי תשובה גם יחד, לראות איך האדם הגשמי אינו שוה כלום, ורק הנשמה שבקרבו יש לו ממשות רוחנית. כל חזותו מעיד עליו שימי ספורים, והוא כבר מתכוון לקראת היודו...

ימי חג השבועות מתקרבים והולכים, כל בני העיירה מוזשאי מתכוננים לקראת מתן תורה המתקרב ונא, שבועות במוזשאי היתה בהתרוממות גדולה, אי לאו האי יומא... ור' שמעון אינו יודע אי יזכה עדיין לחגוג את חג השבועות בהאי עלמא, או שכבר יהיה בגן עדן...

ויהי בליל הראשון של חג השבועות, כל בני העיירה הולכים לביהמ"ד לומר היתקין... הביהמ"ד של העיירה מתמלא מפה אל פה, וכולם לומדים בהתלהבות ומתכוננים ליום המחרת, לקבל התורה בדחילו ורחימו. אך מקומו של אחד המהיחידים מחשובי ונכבדי העיירה היה חסר, היה זה מקומו של מיוזענו ר' שמעון, הוא שכב במסתו מחוסר אויב, נשמתו עדיין נשארה בגופו החומרי, והוא עדיין מרחף בנפש רוח ונשמה בעולם הגשמי הזה.

באמצע הלילה, ור' שמעון היה שקוע בשנתו, והנה הוא חולם לו חלום, בחלומה והנה מראים לו שבבערענגסאז היי' הסמוכה, ישנו צדיק גדול, אשר כבודו גדול בשמי מרומים, והוא גר שם ברחוב דעטר, וטוב יעשה אם ישלח שליח מיוחד להצדיק הזה, ואם זה הצדיק ישלח לו איזה דבר לרפואה, יוכל להעלות לו ארוכה ומרפא, ויכול עוד רבות בשנים לנוב בשיבה טובה דשנים ורעננים יהיו.

וייקץ והנה חלום... ותפעס רוחו... ויקרא לבניו ויספר להם את חלומו... ואמר להם לחקור הדבר ליע מי זה ואיזהו, מי הוא הצדיק הגר ברחוב הזה. בבוקר השכם, החלו הבנים לברר ולחקור מאנשי הכפר, למי מהם ידוע קצת על הרחובות בערענגסאז, ואם ידוע למאן דואו על רחוב ההוא ועל הצדיק הזה.

אחרי חקירה ודרישה נתרבר להם כי הנה הצדיק רבי אהרלע יושב שם, ואחרים גם ידעו לספר על היותו מנהיג חבורה שלימה של עובדי ה' מופלגים. החסיד נהנה לשמוע דברים ברורים המעידים על אמיתות החלום, כי הדברים תואמים ממש להפליא למה שהראוהו בחלום, שם העיר ושם הרחוב, ותחי רוח שמעון אביהם, בהיות מעולם לא ביקר אצל רבינו, וכמעט לא ידע ממנו, אם כי שמע פעם קצת לדבר אודותיו, אבל בודאי שלא הכירו פנים בפנים כלל וכלל.

החסיד ר' שמעון הג' לא התמהמה כרגע אחד, התאמץ בשארית כוחותיו וביקש מבניו לשכור נכרי אחד משכניו, שילך עתה ברגל תיכף ומיד לבערענגסאז, לביתו של הצדיק הזה המתגורר ברחוב פלונ, ולהשיג הדברים בפיו עד כמה שאפשר לפעול אצלו ישועה, ויתעקש שיתן לו איזה דבר לרפואה ויבא תיכף בחזרה, כי מדובר כאן בענין של פקוח נפש. ממוזשאי עד לבערענגסאז, לרחוב של רבינו היה כמרחק של כ-5 ק"מ ויותר, אשר על כן בחרו בדרך הזה, לשכור נכרי, [מדובר במרחק של קרוב לחמש פעמים' תחום שבת', ועד י"ב מיל הרי אי"ז אלא איסור תחומין מדרבנן, ואולי היה השיקול בזה, כי באופן כזה הרי זה שבות דשבות

ידיעות נחוצות בענין חששות חמץ על מיני מאכלים הנמצא בבית

יש אנשים המנקים כל חדרי הבית ורהיטי הבית בכל מיני חומרים בטרחה מרובה לנקות כל פירור וחשש פירור, אבל לפעמים אפשר להשאיר שלא בידיעה חשש חמץ בבית, ולכן כתבנו בקצרה מה שיש לזהר בענין זה שלא לבוא לידי מכשול.

א. כמעט כל סוג מאכל שאין עליהם חותמת כשר לפסח, עלול להיות חשש תערובות חמץ, ולכן יש למכרו לנכרי, ולהניחו במקום המכור לנכרי.

ב. יש כמה מיני מאכלים ולא רק לחם ועוגיות וכדו' - שיש בהם חמץ גמור, ולכן אלו שאין רוצים לסמוך על המכירה לנכרי בחמץ גמור, יש להן לבערו לפני הפסח.

להלן רשימת פרטי מאכל המצויים כמעט בכל בית, שיש בהם חמץ גמור.

1. בוטנים מצופים, וכן מנצ'עס.
2. שלוח [חטה תפוחה] ממתק חמוץ או מקלות חמוצים [לקריץ].
3. קוואקר - שיבולת שועל.
4. וויסקי וכן בירה - שכר, שאר סוגי יי"ש בהכשר הבד"ץ אינם חמץ גמור.
5. בורגיל.
6. דגני בוקר: יש סוגים שיש בהם תערובות קמח, והם חמץ גמור.
7. בשר צמחי ונקניק פרוה: יש סוגים שיש בהם תערובות חמץ והם חמץ גמור.
8. קורנפלקס המיוצר על ידי חברת "תלמה" חמץ גמור.

נתן גוטליב

נערך ע"י הרב ר' נתן גוטליב מרצ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

אוצר אדיר ומקיף:

דיני ומנהגי ערב פסח שחל בשב"ק

יום חמישי - יב ניסן

- א. בשנה זו מקדימין תענית בכורים ליום החמישי י"ב ניסן, מפני שקשה להתענות בעש"ק, ויש מקילין שאין צריך להתענות בשנה זו, כיון שאין יכולין להתענות בערב פסח, לכן בכור שיש לו מיוחש, אין צריך להתענות.^א
- ב. וכפי הנהוג שהבכורים משתתפין בסעודת סיום מסכתא כדי שיוכלו לאכול, יש להם לעשות הסיום בשנה זו, ביום החמישי.^ב

ליל שישי - יג ניסן

- ג. בליל שישי ליל י"ג ניסן בודקין את החמץ לאור הנהגה, ונהגין בזה בכל הידנים שנהוג בכל שנה בבדיקת חמץ.

א. ס"י ת"ע (סיף ב.)

- ב. בשו"ע שם הביא המחבר שיש אומרים שאין מתענין כלל בשנה זו, אבל הרמ"א הכריע שם בהנהגתו שנהגין להתענות גם בשנה זו ביום ה', אבל כיון שיש מקילין בשנה זו, מי שיש לו מיוחש וכדו' יכול להקל, וכמו שכבר העיר לזה הגרי"ח זונפלד זצ"ל בסדר ערב פסח שחל בשבת, ואף שכדורים אינו נוגע בדרך כלל כיון שבלא"ה שומעין סיום ומפסיקין התענית, נפקא מינה שכאין לו סיום לשמוע להפסיק התענית.
- ג. בישועות יעקב (סי' תמיד סק"ג) כתב לחדש שבשנה זו לא יועיל סעודת סיום ביום חמישי כיון שיכול לחדות הסעודה של הסיום לערב, משא"כ בשאר השנים שאין יכול לחדותו לערב מפני ליל החג, אמנם כבר נתפשט המנהג להקל בזה, וכן מציעו בספד"ק ייטב פנים (והנהגת לפסח חו) שגם בשנה זו יש להקל בתענית בכורים, וכן נהג הישחמך משה זיע"א לעשות סיום ביום ה' ע"ש.

בעש"ק - יום יג ניסן - שריפת חמץ -

- ה. בשנה זו היו יכולין לשרוף החמץ לפני כניסת השבת, מכל מקום טוב להקפיד גם בשנה זו לשרוף החמץ בסוף שעה חמישית כמו שנהגין בכל השנים, שאם יתאחרו בשנה זו, יבואו להתאחר גם בשאר השנים.^א

מכירת חמץ

- ו. גם בשנה זו נהגין למכור החמץ להנכרי בשעה חמישית לפני זמן שריפת חמץ כשאר השנים, ולכן יש להזדרז לחתום על כתב הרשאה קודם שעה חמישית. ויש לציין שאף שהבי"ד חותמין על שטר מכירה עם הנכרי בשעה חמישית, נהגין שכותבין בשטר מכירה: שחלות הקנין יחול רק בסוף היום - לפני כניסת השבת, כדי שיהא היתר להשתמש בחמץ עד זמן כניסת השבת.

וכן עושין תנאי עם הנכרי: שאנו משיירין חמץ כדי לאכול ממנו סעודת שבת, ולכן החמץ שמשיירין לצורך סעודת שבת, אינו כלול במכירה.

אכילת חמץ לאחר שריפת חמץ

- ח. אחר שריפת חמץ מותר להמשיך לאכול החמץ עד למחרת ביום השבת סוף שעה רביעית, ויש מקומות

ה. בס"י תמיד (סי' ב) כתב המחבר שטוב לבער קודם חצות, אך במשנ"ב (סי' פ') דהיינו בסוף שעה חמישית, וכ"כ הגרי"ח זונפלד שיש לדנוג כן.

שנהגו שלא לאכול חמץ אחר שריפת חמץ, וזאת הו' סעודות שאוכלין בסעודות שבת, כדי שלא לשנות משאר השנים שאין אוכלין אחר שריפת חמץ.^א

מלאכה בער"ש

- ט. בערב פסח אסור לעשות מלאכה מחצות היום ואילך, ויש שהחמירו שבשנה שכוו' יש לאסור עשיית מלאכה בער"ש מחצות היום כדו' ערב פסח, שהטעם שאסור עשיית מלאכה בערב פסח, הוא מפני טרדת מצות ביעור חמץ ואפיית מצה, ואם כן טעם זה שייך גם בשנה זו בערב שבת ששורפין החמץ ואופין מצות לליל פסח.

אבל למעשה הסכימו רוב הפוסקים שמותר בעשיית מלאכה כדו' כל ערש"ק, מפני שעיקר הטעם שאסור עשיית מלאכה בערב פסח, הוא משום שהוא זמן הקרבן קרבן פסח, ולא שייך טעם זה בערב שבת.^א

אפיית המצות

- י. גם שנה זו נהגין לאפות ה'מצות מצוה' בערב שבת לאחר חצות היום, כמו שנהגין בכל ערבי פסחים.^א ומכל מקום מי שטרוד וקשה לו להתפנות לאפיית מצות, יכול להקל בשנה זו יותר משאר השנים, כיון שהשנה אינו אלא זכר לשאר השנים, שהרי עיקר הטעם שאופין המצות בערב פסח, הוא מפני שהוא זמן הקרבן קרבן פסח, ולא שייך בשנה זו, שהרי לא הקריבו הפסח בער"ש.

יא. לאחר שגמרו לאפות המצות, יש להצניען במקום שמור ובטוח, שאסור לטלטלן בשבת משום דין מוקצה, כיון שאסור באכילה, כדו' ערב פסח שאסור לאכול מצה.

ואף שראוי לאכילת קטנים שעדיין לא יודעין ענין סיפור יציאת מצרים - שמותרין לאכול מצה בערב

- ה. בשו"ע מנחת אלעזר (ח"א סי' נ"ט) מביא שהישועות יעקב אסרו מפני שיש לחוש שיבוא גם בשאר השנים ליכשל לאכול חמץ אחר שריפת חמץ, ושלא להרהי"ק מבעלזא זצ"ל שיצו להכריז בבתי כנסיות להחמיר בזה, אמנם הרה"ק מבעלזא לא רצה להכריז איסורו ברבים, והמנחת אלעזר האריך לבאר שלמעשה יש להקל בזה ע"ש, אמנם יש מקומות שנהגו להחמיר בזה כדעת הישועות יעקב, וכן נהג רבינו זי"ע כמבואר בספר זכור לאברהם (סי' פ"ח סוף טו).

- ו. ס"י ת"ח"ט (סיף א) וביה"ל (ד"ה מחצות למעלה).
- ז. ס"י ת"ח"ט (סיף א).

שבוע השני

לוח בין הזמנים - ערבי פסחים תש"פ

בהיכל בית מדרשנו הגדול שבוע השני - ה' ניסן י"ב ניסן

יום	שיעורים מיוחדים בשעה 7:35 ח"י אור חפ"ת ערבית	זמן קביעות עתיים ברבים	במקום	הגדרה היום למשתתפי קביעות עתיים ברבים	הגדרה לאנשי זיכרון ויחסו החשוב ביותר
ראשון, ה' ניסן עמוד היובל ב"ח ע"ג	דין ומנהגי השנה החל ערב 6:00 בשבת דין ומנהגי יציאת מצרים דין ומנהגי חמץ מצרים	בשעה 8:30 בדיקת מכירה ערבית לרבות ולמכירה מכירה ערבית לרבות ולמכירה	בהיכל בית המדרש הגדול (סיף)	הגדרה על זכות תפילה בשר ומצות כסדר 500 ש"ח במסגרת חמץ מצרים	הגדרה לאנשי זיכרון ויחסו החשוב ביותר
שני, ו' ניסן עמוד היובל ב"ח ע"ג	לחם חסד - המשתתפים יציאת מצרים באופן מלא ג"י חמץ מצרים וז"ל וז"ל לזכור מצרים חמץ מצרים בני גו' - מדרש ונחל שיש יציאת מצרים	בשעה 8:30 בדיקת מכירה ערבית לרבות ולמכירה מכירה ערבית לרבות ולמכירה	בהיכל בית המדרש הגדול (סיף)	הגדרה על זכות תפילה בשר ומצות כסדר 500 ש"ח במסגרת חמץ מצרים	הגדרה לאנשי זיכרון ויחסו החשוב ביותר
שלישי, י' ניסן עמוד היובל ב"ח ע"ג	במקומות ליל המדרש וז"ל ג"י חמץ מצרים וז"ל וז"ל לזכור מצרים חמץ מצרים בני גו' - מדרש ונחל שיש יציאת מצרים	בשעה 8:30 בדיקת מכירה ערבית לרבות ולמכירה מכירה ערבית לרבות ולמכירה	בהיכל בית המדרש הגדול (סיף)	הגדרה על זכות תפילה בשר ומצות כסדר 500 ש"ח במסגרת חמץ מצרים	הגדרה לאנשי זיכרון ויחסו החשוב ביותר
רביעי, י"א ניסן עמוד היובל ב"ח ע"ג	ליל בדיקת חמץ	בשעה 9:30 בדיקת מכירה ערבית לרבות ולמכירה מכירה ערבית לרבות ולמכירה	בהיכל בית המדרש הגדול (סיף)	הגדרה על זכות תפילה בשר ומצות כסדר 500 ש"ח במסגרת חמץ מצרים	הגדרה לאנשי זיכרון ויחסו החשוב ביותר
חמישי, י"ב ניסן ליל בדיקת חמץ עמוד היובל ב"ח ע"ג	ליל בדיקת חמץ	בשעה 9:30 בדיקת מכירה ערבית לרבות ולמכירה מכירה ערבית לרבות ולמכירה	בהיכל בית המדרש הגדול (סיף)	הגדרה על זכות תפילה בשר ומצות כסדר 500 ש"ח במסגרת חמץ מצרים	הגדרה לאנשי זיכרון ויחסו החשוב ביותר

תורה
כרטיסי הנחות והטבות

יחולק בע"ה "כרטיסי הנחות והטבות"
לכלל המשתתפים היקרים והחשובים
בקביעות עתיים ברבים בכל ימי בין הזמנים

הדין בחדר מכירת המקומות

חדש אלול, בבית הכנסת 'אוהבי השם', חדר מכירת המקומות ליימים הנוראים הבעל"ט.

ר' מנחם זעליג עומר בתור לרכוש לו מקום טוב לקבוע שם תפילתו בימים הנעלים, כשהוא מתבונן בהורעה התלויה שם:

"מחיר למקום לחודש תשרי - 600 ₪ - מחיר למקום קבוע בבית הכנסת - 1000 דולר.

אפשר לחלק התשלום בפריסה עד 6 חודשים. - הנחה של 10% ינתן למי שמשלם במזומין."

ר' מנחם זעליג נזכר במה שלמד ב'איזהו נשך' ומתעורר לשאול את חבריו: האם אין כאן משום ריבית?

קביעת שני מחירים במכירת חפץ

בכל מכירת חפץ אסור לקבוע שני מחירים, מחיר יקר לתשלום מאוחר, ומחיר זול למי שמשלם מוקדם, משום ריבית.

היינו, כשקונה עכשיו החפץ, נמצא שהתשלום האמיתי הוא המחיר הזול, ואם משלם אחר זמן מחיר יקר יותר - נמצא שהמחיר מלווה' לו כסף, והלוקח מוסיף לו בשביל ההמתנה.

ואם עדיין אינו קונה עכשיו החפץ, אלא מקדים המעות לפני הקנייה, נמצא שהמחיר האמיתי הוא המחיר היקר, אלא לפי שהלוקח מלווה' למוכר מעות, המוכר מחיל לו, ובשביל זה מקבל הנחה.

[ואופן ההיתר, לייקר המחיר על איחור התשלום, רק אם אינו אמר אלא מחיר זה ואינו מפרש המחיר הזול^א, ודוק בדבר שאין לו שער ידוע, שאם לא כן נחשב כמפרש שני מחירים, ורק כשאינו מעלה אלא סכום מועט.

וכן מותר להחיל ללוקח על תשלום מוקדם לפני הקנייה רק אם אינו מפרש לו אלא מחיר זה, ובתנאי שהוא דבר שאין לו שער קבוע יקר, ואינו מחיל הרבה^ב.]

בשכירות מותר

האיסור לייקר המחיר בשביל שמשלם מאוחר יותר, הוא דוקא במכירה, אבל בשכירות מותר לקבוע מחיר יקר יותר אם משלם בסוף ימי השכירות^ג, כדאינא במשנה (סה) 'מרבין על השכר, ואין מרבין על המכר'.

הטעם שמותר להבוע מחיר יקר על תשלום מאוחר, מבואר בגמרא שם, משום שדוקא במכירה מתחייב כבר לשלם בשעת הקניין ואם משלם אחר כך יקר יותר - אין זה אלא בשביל ההמתנה. אבל בשכירות כיון ששכירות

- א. כמו שאמרו בגמ' דף סה. יארני טרשא יד... התם קץ ליה הכא לא קץ ליה.
- ב. כל זה מבואר בשו"ע ייד סימן קעג.
- ג. מבואר בשו"ע סי' קע"ז.

כשקופה של צדקה לווה באבק ריבית

אמנם המדובר בגמרא כשהצדקה 'מלווה' ומרוויחה אבק ריבית, שזה מותר. אבל לא מדובר כאן כשקופת הצדקה 'לווה' באבק ריבית, ונחלקו בזה הפוסקים:

השו"ע הרב בהלכות שבת (סימן רמב ס"ט) כתב שמותר ללוות בריבית לצורך סעודת שבת וי"ט, או לשאר צורך מצווה, אם אי אפשר ללוות בלא ריבית^א.

אבל הפמ"ג (או"ח רמב א"א סק"ב) וכן המשנ"ב (שם סי' ד) חולקין על זה ואוסרים^ב.

וגם לפי המתירים, עיקר ההיתר הוא לצדקה ללוות, אבל אינו פשוט כל כך שהמלווה מותר להלוות לצדקה באבק ריבית^ג.

מכירת מקומות בבית הכנסת

ועתה נבוא לנידון שאלתנו, בענין קביעת שני מחירים בקניית מקומות בבית הכנסת, שהמשלם במזומן מקבל מחיר נמוך.

יש בזה כמה פרטי דינים:

לשלם מחיר נמוך בשביל שנותן עכשיו במזומן -

אם מקומות השייכה מוכנים כבר לשימושם של הקונים עכשיו - מותר, שאין כאן שום שכר המנחה, שנקנה לו המקום מיד בשעת התשלום^א.

אם עדיין אינו מוכן המקום עכשיו, נמצא שהוא מקבל הנחה בשביל שהוא מקדים המעות לפני ההתחייבות והוא מלווה לבית הכנסת, ואסור. אמנם לדעת השו"ע ר"י יש כאן היתר 'מעות צדקה', אבל לדעת הפמ"ג והמשנ"ב לא שייך כאן היתר זה, כיון שהצדקה היא ה'לווה' כאן, ולא ה'מלווה'. ועליהם לעשות ביניהם 'היתר עיסקה' באופן המומיל, בשביל להיתר לכו"כ^ב.

אמנם, אם אותו מחיר זול ישלם גם מי שמשלם בעת שהמקומות כבר מוכנים, ורק מי שמשלם בכמה חדשים מאוחר, הוא משלם יותר - שוב אין זה 'אגר נטר' ומותר להקדים ולשלם פחות.

לשלם מחיר יקר בשביל שמשלם מאוחר בפריסת תשלומים -

בוה מותר, כיון שכאן הצדקה היא ה'מלווה', והיתרו לצדקה להלוות באבק ריבית.

כתבו הפוסקים שאין סומכין על זה, ורק אלו גובו הרבית אין מוציאין מידם.

ח. ומקור דבריו מן הירושלמי (מ"ק פ"ב ה"ג) 'לוחן ברבית לחבורת מצוה ולקידוש החדש'.

ט. והם מפרשים הירושלמי ה"ל שמדובר בהלוואה בריבית באופן היתר, ל"ד ע"ד עיסקה או מגו. ועי' חו"ע שבת א' שהביא כמה ראשונים שמשמע מדברייהם שכבר השיעור שמותר ללוות בריבית דרבנן לצורך מצוה.

י. השו"ע ר"י שם נראה שמתפסק בוה, ובשורת שור"ם (מהר"ם סי' קס) אוסר ללווה, ובשורת חת"ס (יר"ד סי' קל"ח) משמע ללווה. עי' בכ"ז בס' ברית יהודה (פ"ח ז'ת ע"ג ו'א).

יא. ואם המקום מוכן אלא שמושכר לאדם אחר עד ימים נראים - עיין לעיל הערה ד'.

ב. באם משנה מקומו אחר אכילת החמץ (עי' הערה^א) למקום אחר, או חמור יותר^ב, וצריך ליהדר לאכול קצת פת במקום שגמר הסעודה^ג, או שיחזור לברך ברכת המזון במקום הראשון שאכלו הפת.

ובאם אפשר, ויהדר לאכול עוד פת כשחוזרים לברך במקום שאכלו הפת^ד, [ולכאורה, די באם אחד מן המסובין יאכל פת].

ג. שניו מקום ה"ל היינו אפי' מוגדר כב' שריות כגון מבית לבית, אבל אם הוא באותו חדר (כגון באוכל החמץ בפניית הבית וכו') או מחדר לחדר (כגון ממרפסת - לבית, או מחצר פרטי - לבית) ודעתו היה להמשיך הסעודה בחדר אחר, או לכתחילה יעשה כנ"ל סעיף ב', אבל המקיל לברך ברהמ"ז במקום גמר סעדו, יש לו על מי לסמוך^א.

שכלם מסובין בסעודה אחת וכל עוד שאחד אוכל, כמריע על כולם ולא נסתלקו בסעודה זו מן הפת, דרוק.

- ו. וצריך ליהדר שתקדוש יעשה דוקא במקום שאוכל הפת דאל"ה יבטל לחששות בענין קידוש שלא במקום סעודה ויש בוה הרבה פריטים ואבניו עי' סי' רע"ז ע"א ע"ב.
- ז. דהא איכא כאן סילוק השלוחן ממש, ונפרט כשהוא בחדר אחר, וכל שכן בית אחר.
- ח. ואם הוא שניו מקום מבית לבית, חייב כל אחד מן המסובין לאכול מעט פת [ונסוג בפחות מכוית], כדי שיוכל לברך במקום שאכלו פת, (עי' סי' קפ"ד).
- ט. כמבואר באות א'.
- י. הטעם בוה, דא נחשב כמקום אחד ואף שהוא שולחן אחר - עדיין קיים ב' מתוך ג' סבות ה"ל, ועי' סי' קפ"ד משנ"ב (סק"א) דבשעת הדרוך מתינו דעתו לברך ברהמ"ז בשניו מקום מחדר לחדר דהיינו שיתר ברהמ"ז בחדר שלא אכל פת ובענינו פשוט דהוי כשעת הדרוך.

דבר בעתו

נערך ע"י הרב ר"ת מנחם מענדל גוטליב שליט"א מרבי' משיב כהלכה' בהלכות ברכת המזון וסעודה

אופנים דלהלן ששפיר אין צריך לברך על שאר המאכלים, אלא נטפלים להפת שבתחילת הסעודה:

א. באם ממשיך הסעודה באותו שולחן שאכל הפת, שפיר אפשר להקל ודחשב הכל כהמשך הסעודה (מגו עי"ע ע"ב בהער'^א), ומכל מקום נכון אם יכול אחד מן המסובין כגון הבעה"ב לאכול קצת פת גם בסוף הסעודה^ב.

האפס (פ"ג ס"ו) חזר מדבריו והורה להערת בנו שליט"א דאפשר ליישב המנהג דמה שממשיך חלק הסעודה מהתבטלים אפילו בשולחן אחר, נחשב המשך הסעודה - במבנה טעמים (וכארי בעיני ה'חן) ומשמע שם דלפניו אף חשב אפילו אינו חזר לברך ברהמ"ז בשולחן שאכל הפת.

וכיו"ב כתב להקל בספר ואת הברכה (סוף פ"ח) וכתב הסברא כיון שמצד אדם הראשון היה מניין בפת ורק איסור החמץ מנע מזה, אם כן אין זה מקרי סילוק הדעת מן הפת. עכ"ד.

- ד. א. דאגן נהוגים דלא מקרי סילוק אפילו מסתלק מן הפת, כי אם בסילוק השולחנות (עי' בה"ל סי' קע"ז דה"א), דמה שנמשך הסעודה ברברים שבאים להשביע - אף שילק עצמו מן הפת - נחשב עדיין המשך הסעודה (שיטת הרשב"א ועד ראשונים המנא בה"ל שם), ודעת החו"א (סי' כ"ז סק"ד) דכיו"ב סברי כן ואין מחלוקת דבר, ועי"ש ג. דכיון שמפסיק מנהג רק מנפי הברכה ואורכה כותנו הוא כדי להכין עצמו שיוכל לאכול שאר המאכלים ברוגע, אין על זה שם סילוק, אלא שפיר מוגדר כהמשך הסעודה, (חשב האפס ח"ג סי' ו'ה"ה שם).
- ה. דאגן יוצא מכל חשב ופסקו. והא דסגי שיתעום אפי' רק אחר, הוא, כיון

מבי מדרשא

בירורי הלכה שנתלכנו בשיעוריו של הגאון ר' ברוך יהודה היימליך שליט"א מו"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

האם מותר לסלסל 'פאות' בשבת?

שאלה: מי ששערות הפאות מפוזרות, האם מותר לסלסל אותם בשבת?

• ההלכה •

- א. אם לא נשאר על הפאות צורת סלסול, נחלקו האחרונים אם מותר לסלסל, והמקיל יש לו על מי לסמוך, [אמנם המחמיר שלא לסלסל, אין בו חסרון כבוד השבת, דאדרבה זהו כבוד שבת שזוהר בהלכותיה].
- ב. לקבץ הפאות בלא סלסול אלא שלא יהיו השערות מפוזרות, אין בזה חשש. וכן אם נשאר עליו קצת צורת סלסול מותר לסלסלם שהיהו יותר יפים.
- ג. ובכל אופן שמתקן הפאות יהא זהיר שלא יבוא לתלישת שערות, שאם הוא בגדר 'פסיק רישא' הרי זה אסור לכו"ע.
- ד. אם הפאות רטובות, יש חשש שחיטת מים בסלסול הפאות, ויש שרצו להתיר בזה, אמנם אפילו לדעת המתירים הוא דוקא באופן שאין לו הנאה שהמים נסחטים, אבל אם ניחא ליה, כגון שיותר קל לו לסדר הפאות כשאינם רטובים כ"כ, יש לזהר בזה.

• בירור הלכה •

איסור קליעת שיער:

כתב בשו"ע (סימן שי"ג סעיף כ"ח) "אסור לקלוע האשה שיערה בשבת, ולא להתיר קליעתה", וכתב במ"ב (סי' פ"ב) שאיסור זה הוא "מדרבנן, משום דדמי לבנין, וכדדרשינן (בגמרא שבת דף צ"ה ע"א) על הפסוק ויבן ה' אלוקים את הצלע, מלמד שקילעה הקבי"ה לחוה והביאה אל האדם, ושכן בכרכי הים קורין לקליעתא בנייתא".

[ובגמ"ל (סעיף כ"ה, ד"ה משהו צובט) הביא בשם הא"ר שיש ראשונים שפוסקים כרבי אליעזר בגמרא (שם) שאסור מן התורה, אמנם לד"א נקטינן דאסור רק מדרבנן].

סלסול השערות:

בפשטות הדברים מסתבר שסלסול שערות בעלמא, אינו בכלל 'קליעת שער' שאסור חו"ל, דדוקא כשקולעין כמה חלקי צורה אינו בכלל בניה, אבל לסבב השערות באיזה צורה אינו בכלל בונה, וכ"כ ההלכה בשו"ת מהרש"ם (חלק ח' סימן נ"ד).

[וכן הביא בספר נשמת השבת (חלק ג' א, סימן שמ"א) בשם הרבה פוסקים, וכן בקובץ בית אהרן וישראל (קובץ מיד דף קט"ו) הביא בשם הגאון רבי זאב ומינברג צ"ל שפסק להקל בזה].

עשיית שביל באמצע השערות:

ויש שבאים ראיה שיש לאסור סלסול הפאות, שבהמשך דברי השו"ע (סימן שי"ג שם) כתב: "אסור לקלוע האשה שיערה וכו' אבל יכולה לחלוק שיערה" והרמ"א הוסיף: "ויש אסורים לחלוק שיערה, הדיינו לעשות השיטל, (והוא מה שקורין היום 'שרוני', שהוא חלוקת השערות לכאן ולכאן ושבל באמצע), וכן נהגו לאסור לעשות ע"י כלי, אבל באצבע בעלמא נהגו להקל" עכ"ל.

מחלוקת רש"י ותוספות:

[ומחלוקת השו"ע והרמ"א הוא בפירוש דברי המשנה (שבת דף צ"ד ע"ב) "וכן הפוקסת ר' אליעזר מחייב חטאת וחקמים אורטין משום שבות", ופירש רש"י "יש מרבתי אומרים מתקנת שיערה במסרק או בידים, ויש שמפרשים טוחה כמין בצק על פניה, ובשנתלו מאדים הבעשר" עכ"ל, ובשאר מקומות בגמרא הביא רש"י בסתמא רק את פירושו רבותיו (מתוך קטן דף ט' ע"ב, רש"י ד"ה פוקסת) "מחלקת שיערה לכאן ולכאן", והוסיף (שבת שם, ד"ה פוקסת) חוליקם על פירוש זה, ומפרשים כפירוש השני שכתב רש"י, ועפ"י זה כתב השו"ע להתיר חלוקת שיער, אמנם הרמ"א כתב להחמיר כדעת רש"י].

חשש תלישת שיער:

וכתב המ"ב (סימן שי"ג סעיף פ"ד) הטעם שאסור הרמ"א לחלוק השערות, "משום חשש תלישתו, והדעה ראשונה דמקלת ס"ל כיון דאיהו מתכוונת לזה ולא פסיק רישא הוא", עכ"ל, ומקורו הוא מהלבוש (סעיף כ"ח) חו"ל: "ויש אומרים אפילו לחלוק שיערה שקורין שיט"ל אסורה לעשות בכלי, שגם היא תולשת שערות וכן נהוגות הנשים".

חלוקת שיער - אסורה משום בונה:

והקשו כמה אחרונים שהרי כפי המבואר בגמרא (שבת שם) טעם איסור "גודלת ופוקסת" הוא משום בונה, ולפירש"י שפוקסת היא "מחלקת שיערה לכאן ולכאן", נמצא שטעם איסור חלוקת השיער הוא משום בונה ולא כמ"ש הלבוש והמ"ב.

שערות המסולסלות קצת:

אולם, באופן שהשערות עדיין הם מסולסלות קצת, וררצה לסלסלו ולפתוח יותר, כתבו האחרונים הדאי יש לסמוך להתיר, ואין בזה שום בונה, וכעין מה דמתירין להוסיף על אהלה עראי, כ"כ בספר קצות השלחן (שם), וכן בספר מאור השבת (במכתב שם).

[ואלו שבאים לתקן הסלסול, ומקודם מפרדין השערות ואח"כ מתקנים אותו שוב, אין מרוויחים כלום בזה שהיה קודם מסולסלות קצת, דכיון שהם מפרדים את השער, כבר בטלה הסלסול הקודם, ואדרבה יש חשש על עצם הפרדת השער, שזה נחשב סתירת שיער, ואסור לטור קליעת השער, צ"ע בזה], וכן מצוי מאד שעי" הפרדת השיער הוי פס"ר של תלישת שער].

פסיק רישא של תלישת שיער:

כשבא לסלסל השערות בשבת, בין באופן שעדיין מסולסלות ובין הסומך להקל כדעת המקילים, יש לזהר שלא יבוא לידי פסיק רישא של תלישת שער, ויש לכל אדם למודד עצמו בחלו כשמסלסל הפאות אם בודאי נתלש משערות הפאות, ואז אסור לסלסל כ"כ בשבת, אלא אם יעשה בנות, שאין דאיות שנלשלים שערות.

[ועדיין יש לדון בגדר פס"ר בתלישת השערות, אם מחשבים כל סיבוב לעצמו, שהיה דאיות שבכל סיבוב תלשת שיערה, או שיש להחמיר שאפילו אם במשך כל הסלסול הפאה נתלשת שיערה, נחשב פס"ר, ואין כאן המקום להאריך, ולהלכה נראה שאם הוא כבר בספק זה, צריך להחמיר].

פאות רטובות מים:

ועוד יש לזהר אם מסלסל הפאות בעוד הם רטובים, שבשעת הסלסול לא יסחוט המים הבלועים בתוך השערות, ואע"פ שאין איסור דאורייתא בסחיטת שערות, הרי זה אסור מדרבנן, ונכל עיקר איסור רחיצה בשבת, הוא בעיקר מחשש שמא יבא לסחוט השערות, [עיין בתשובת מהרי"ל סימן קל"ט, הובא בב"י ביריד סימן קצ"ז, ובמ"א סימן שכ"ז סי' ח.].

פסיק רישא בתרי דרבנן:

אולם מה שאסרו חסידיה בשיער מדרבנן, הוא סבוחט השערות וצריך את המים הבלועים בהם, אבל אם אין מתכוון לסחוט השערות, ולא רח"ק בס"ר באיסור דרבנן, מ"מ נקטינן לאסור גם פס"ר באיסור דרבנן, ואפילו בפס"ר דלא ניחא ליה - נקטינן לאסור.

אמנם יש מתירים פס"ר בתרי דרבנן (ע"כ בדבר שאין עיקרו מדאורייתא), וכאן הרי זה נחשב סוחט כלאחר יד, [שסחיטה בשיער הוא רק בסוחט בידו, ולא דרך סלטול], וא"כ הרי"ל פס"ר בתרי דרבנן. עיין בספר מאור השבת (שם במכתב).

מאידך גיסא יש הווששים לאיסור, עיין בספר נשמת השבת (סימן שכ"א הלכות סחיטה סימן ט"ה) שהביא הצדדים בזה, וע"ע מה שהביא בספר זכור לאברהם (שם).

פסיק רישא דניחא ליה:

אמנם באופן שניחא ליה שנסחטים המים מן הפאות, מפני שאו הסלסול עולה יותר יפה, א"כ יש להחמיר, (ספר או נדברו שם סימן ע"ט) וכ"כ"פ המקול בזה יש לו לשקול מה דעתו באותו זמן.

וכל זה כשהוא רטוב באופן שגם טופח על מנת להטפוח, אבל כשאינו טופח על מנת להטפוח, אין כאן חשש סחיטה כלל.

הגבוה נבחנו השנים
שיעור ועד מפעל התורה ותרבות אורח

יום הבחינה

ביום השני הבע"ט
ב'צ-ט' ניסן

דפי הבחינה

בבא מציינא: סד-ע.
סה"כ 7 דפים בלבד

זמן הבחינה

בשעה 9:00 בערב בדיק
בכל בתי מדרשונו בארה"ק

תזכורת!

תקנים ורגל מיוחדת:
על מנת לקדם התכנית המרכזית
לארץ ושיחזור הבחינות במועד
התקין והתקיים יהיו בהסדר הבחינות
המשותפים לכולם יהיו בהסדר הבחינות
המשותפים לכולם יהיו בהסדר הבחינות

תקנים
מקום ישיבה
ספר חובת הלבבות

דין השרון
בדיקת
השאלות

דין השרון
בדיקת
השאלות

ישיבת מו"ץ
בני ברק

בהנחלתה

על 1000 ש"ח
לצורך התור

מה
ע"ד התורה
המפא"ן שלישי

כבוד שבת: יש שטוענים שיש לצרף להתיר לסלסל הפאות שהוא משום כבוד שבת, אולם נראה שעל כגון דא יש לדמות מאי דמתאמרא משמיה דהזחון איש, שראה אחד שהלך עם בגד מאובק בשבת, מחמת שחשש לנקותו בשבת, ואמר שזהו כבוד שבת שנהגים בהלכותיה, [אך יש לדון באופן שיש בו משום כבוד הבריות שמתבייש לילך בפאות שאינן סדורות, ואכאמ"ל].

בית מדרש טלפונית 'קנין התורה'

לחינוך עור' לרכישת וקנין העמוד היום' בסדר השי"ס
ע"י שאלות סיכום עצמית כל יום ויום אחרי הלימוד

08.313.6700

וכן אפשר להתחבר גם ע"י 'קול התורה' במס' 222-700-023 שלוחה 9.